

Gläntan

Örebro Stadspark är ingen vanlig park. Den är ett levande kulturminne format av generationer av örebroare. Från trädgårdsföreningens pionjärer på 1860-talet till dagens familjer vid leklandskapet och åstråket har varje epok lämnat sitt avtryck. Nu är det vår tids tur.

Förslaget heter Gläntan. En glänta är inte ett tomrum. Det är ett rum som uppstår när ljuset bryter igenom ett löverk, en plats som känns som om den alltid funnits där men som ändå förändrar allt runtomkring. Det är precis vad den aktuella platsen behöver, ett nytt rum som uppstår naturligt ur parkens sammanhang och som med sin närvaro höjer hela denna del av parken.

Platsen har en stor potential att utvecklas, bort från den barriär den befintliga kiosken skapar. Byggnaden vänder ryggen till det vältrafikerade åstråket just den sida varifrån de flesta besökare anländer. Rhododendronbuskaget förstärker avskärmningen och bidrar till den trygghetsproblematik som dokumenterats på platsen. Gläntan vill förändra detta.

Den nya kafépaviljongen har ingen baksida. Istället har den en genomsläpplig struktur som aktiverar zonen mellan park och vatten. Den välkomnar förbipasserande och bjuder in besökare från parken till kaféets interiöra och exteriöra rum.

Gestaltningen hämtar sin inspiration från gamla byggnadstraditioner och material som präglar Stadsparken och dess omgivning. Trä är det bärande materialet just valt för sin förankring i platsens historia, sin låga klimatpåverkan och sin förmåga att åldras med värdighet. Taket fungerar som ett utsträckt och beskyddande element som håller samman byggnad och parkum till en sammanhållen helhet och definierar platsen från långt håll.

Gläntan är vår tids bidrag till Stadsparkens historiska lager, en byggnad förankrad i platsen, traditionen och framtiden.

Platsen

Förslaget tar sin utgångspunkt i Stadsparkens rika historiska lager och dess koppling till Svartån. Parken har sedan 1860-talet formats av målmedvetna gestaltungsinsatser, och det är i enlighet med denna tradition Gläntan placerar sig som ett nytt, samtida lager utan att förneka det som varit. Genom att orientera byggnaden parallellt med gång- och cykelstråket längs ån förstärks rörelsen längs vattnet och kopplingen vidare mot Wadköping i öster och Örebro slott i väster. Det vältrafikerade åstråket, som idag upplevs som platsens baksida, görs istället till en aktiv framsida. Denna omvändning är central för förslaget och svarar direkt mot den brist som tävlingsprogrammet identifierar: att dagens kiosk saknar koppling till Svartån trots sitt attraktiva läge.

Paviljongens placering aktiverar övergångszonen mellan park och å vilket i dag är en zon som är otidlig och bitvis otrygg. Istället för ett hinder skapar byggnaden en struktur som öppnar sig åt båda håll och lockar besökare att stanna till och vistas på platsen. Siktlinjerna mot parkscenen, Stora Holmen och ut över vattnet värnas och förstärks genom parkrummets uppbyggnad och placering av sittbänkar och planteringar.

Befintliga trädkronor, stammar och rotsystem respekteras och ingår aktivt i gestaltningen. De stora lönnarna öster om kiosken, som skapar naturliga rumsligheter, får en självklar roll i det nya parkrummet. Topografi och markmodellering anpassas varsamt till platsens höjdskillnad på cirka en meter mellan åstråket och platån, där kafébyggnaden är placerad.

Tillgänglighet och trygghet

Gläntan är uppbyggd av en öppen struktur som skapar en tydlig överblick och orienterbarhet. Tydliga rörelsestråk, visuell kontakt och en byggnad utan blinda fläckar eller avskärmade hörn skapar en miljö där aktivitet och mänsklig närvaro är synlig från flera riktningar och avstånd.

Den nuvarande kioskens halvtängda paviljonger och det tätta rhododendronbuskaget som identifierats som källor till otrygghet, ersätts av öppna strukturer och omsorgsfullt gestaltad vegetation som erbjuder rumslighet utan den problematiska avskärmningen. Toalettmodulen placeras och utformas så att den är synlig från serveringsytan och omgivande stråk, i nära anslutning till den bemannade kaféverksamheten.

Höjdskillnaden på platsen hanteras med tillgängliga rampförbindelser och tydliga nivåskillnader som är läsbara för alla besökare oavsett rörelseförmåga i enlighet med PBL:s tillgänglighetskrav.

Belysningskonceptet är integrerat i arkitektur och markgestaltning. Ljussättningen förstärker platsens identitet och läsbarhet kvällstid och bidrar till en trygg och välkommande atmosfär även efter stängning. Gestaltungsprinciper liknande "cues to care" har applicerats. Tydliga tecken på att mänsklig omsorg och skötsel finns på platsen vilket ger en ökad trygghetskänsla.

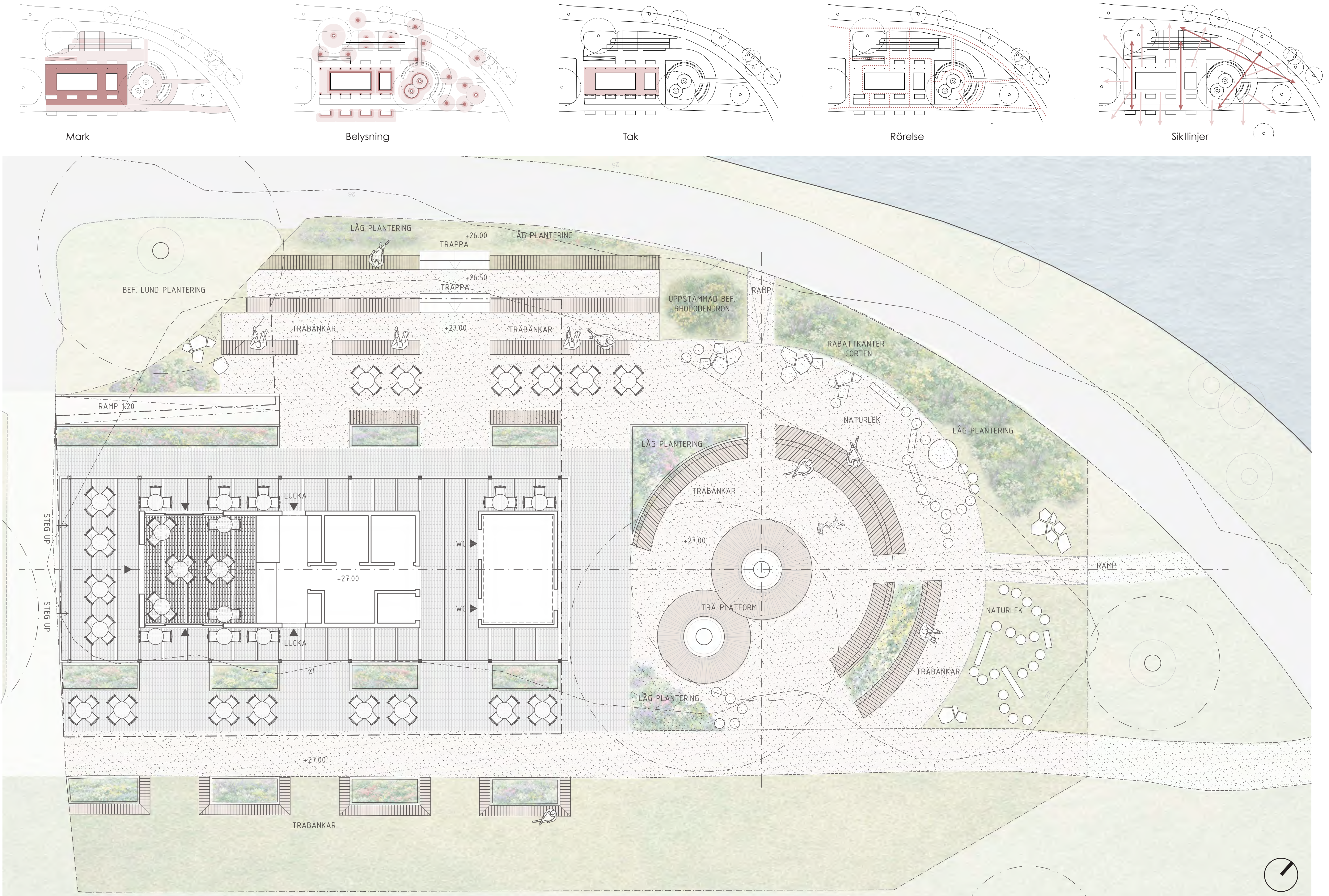
Funktion

Planlösningen är kompakt, rationell och välorganiserad med en tydlig operativ kärna för kaféverksamheten. Beredningsutrymmen, frysrum, personaltoalett och varumottagning är samlokaliserade för att minimera onödiga rörelser i arbetet. Gångutrymmet vid beredningsytan uppfyller kravet på 1200 mm bred passage.

Serveringsluckor mot både åstråket och parksidan möjliggör parallella kundflöden och reducerar köbildning avsevärt under högtrafik. Byggnadsorienteringen gör att huvudrummet fungerar som en naturlig social magnet längs stråket och platsen skapar ett ställe där människor i rörelse spontant stannar upp.

Uteserveringen är integrerad i platsens struktur och mer än hälften av de 50 sittplatserna erbjuds under tak. Därutöver finns separata sittplatser i det offentliga parkrummet som är tillgängliga för alla parkbesökare året runt, inte bara under kaféets öppettider.

Glassboxen med måtten 2x1 m är inarbetad i beredningsytan och den befintliga fettavskiljaren är placerad under diskbänken. Förvaring finns inom beredningsytan. Sopförvaring och varumottagning är placerade diskret men funktionellt, separerade från den publika utemiljön.

Plan tävlingsområde, byggnad och parkum
1:100

Gestaltning

Gestaltningen utgår från idén om det samtida hantverket. Gläntan är en byggnad som stolt visar hur den är gjord. Konstruktion, material och detaljer samverkar i ett ärligt, konsekvent och varmt uttryck utan onödig komplexitet.

Materialpaletten är medvetet återhållsam och förankrad i parkens befintliga materialspråk: trä, cortenstål och stenmjöl. De hårdgjorda ytorna närmst byggnaden beläggs med marktegel. Referensen till Wadköping och dess byggnadstradition ligger i det handverksmässiga, den mänskliga i skalan och i en arkitektur som äldras med värdighet. Träfasaden skvallrar om snickarglädje med sina detaljer och antydda Örebro Stads stiliserade Ö:n. Färgsättningen är vald utifrån parkens befintliga innehåll och årstidernas skiftningar.

Taket är det bärande arkitektoniska elementet i förslaget och fungerar som ett utsträckt och generöst skyddslager som knyter samman byggnad, uteservering och parkrum till en enhet. Takutspårngen är tilltagna och fungerar som väderskydd. Undertak och bärande konstruktion görs synliga belyses och utgör i sig ett estetiskt uttryck.

Bortom paviljongen och uteserveringen samsas varierade planteringar med gräsytor, stenmjölsgångar, plats för naturlek och bänkar som anpassas till befintliga träd.

I kontrast till den befintliga kioskens prefabricerade och tidsbundna formspråk strävar Gläntan efter att kännas rotad i platsen och som, i linje med tävlingsprogrammets vision, utgör ett uppskattat bidrag i parken från vår tid.

Förvaltning

Material och detaljer är valda ur ett långsiktigt perspektiv. Träfasaden behandlas för att med tiden utveckla en naturlig patina som tillför karaktär. Konstruktionen möjliggör utbyte av delar utan att helheten berörs. Taket är utformat för att underhåll ska vara möjligt.

Landskapet är uppbyggt som ett robust och dynamiskt system. De atrika planteringsbäddarna kräver en intensivare skötselinsats under de två till tre första åren men övergår därefter till ett mer självväxande sätt som kräver mindre skötsel. Tydliga gestaltningselement i cortenstål ramar in det mer naturpräglade och skapar den balans mellan det vilda och det omsorgsfullt bearbetade.

Toalettmodulen kläs in på plats av en sekundär fasad lik paviljongens. Även takbärning och taktäckning utformas som en sekundär byggnadsdel över själva toalettmodulen. Bärningen för taket över toalettmodulen utformas med mer traditionella och enklare takstolar än resterande tak. Plättäckningen är separerat från resterande tak(påaxlat). Detta för att möjliggöra framtida borttransport utan att påverka byggnaden i sin helhet.

Sammantaget säkerställer Gläntans kombination av hållbar estetik, robusta material och genomtänkt driftslogik att platsen förblir attraktiv, välskött och ekonomiskt hållbar under överskådlig framtid.

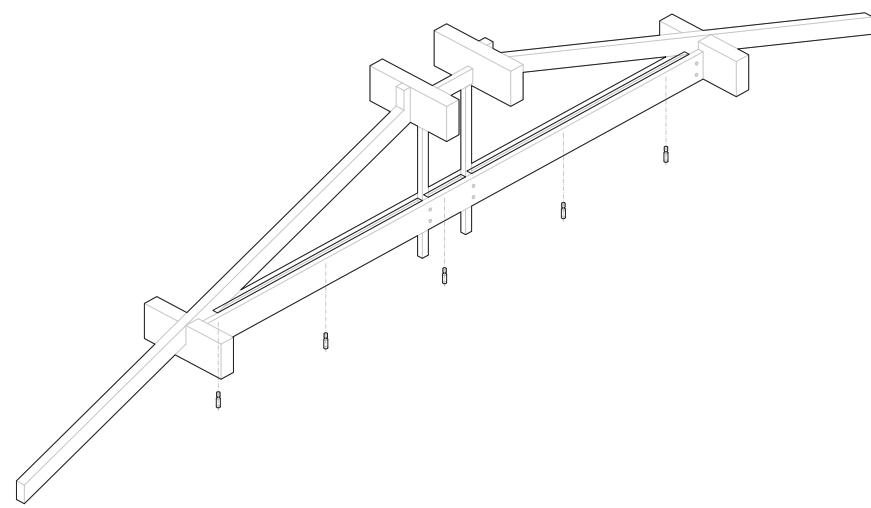
Klimat

Gläntan bygger genomgående på resurseffektiva och klimatmedvetna principer, i byggnad såväl som i landskap. Konstruktionen i trä innebär en låg klimatpåverkan i förhållande till mer materialintensiva alternativ. Den rationella och repetitiva stommen minimerar spill och möjliggör ett effektivt byggande. Materialvalen prioriterar hållbarhet och lång livslängd framför kortsiktig kostnadsbesparing, byggnaden ska kunna äldras vackert i minst femtio år. Landskapsstrategin utgår från robusta, atrika och platsanpassade planteringar som kräver begränsad bevattninng och skötsel när de väl är etablerade. Inspirerat av Peter Korn's sandplanteringar som anlagts i Stadsparken väljs växter för deras uthållighet, säsongsvariation och ekologiska värde. Naturbaserade lösningar för dagvattenhantering integreras i markgestaltningen och bidrar till en tätlig parkmiljö.

I enlighet med Omtag, projektets principer om återbruk och resurssnål uppbyggnad prioriteras lokalt producerade och återanvändbara material. Befintlig hårdgjorda markplattor återanvänds i terrasseringen mot ån och i uppbyggnad av sittbänkar. De befintliga Grythyttanmöblerna renoveras och återanvänds i uteserveringen, i önskad färgsättning.

Utvecklingsbarhet

Förslaget vilar på en enkel och robust grundstruktur där byggnad och landskap är kapabla att utvecklas och förfinas över tid utan att den arkitektoniska helheten eller konceptets kärna går förlorad. Den modulära träkonstruktionen medger justeringar i planlösning och funktion i takt med att verksamhetens behov förändras. Stommen är generös nog att rymma variationer i användning, från glasskiosk till café med utökat kök, utan att den yttre gestaltningen behöver förändras nämnvärt. Parkrummets uppbyggnad, med robusta och atrika planteringar, flexibla vistelseztor och en tydlig men öppen rumslig struktur, ger utrymme för successiv utveckling. Planteringar kan etableras i etapper och förfinas allteftersom de växer. I enlighet med de principer som beskrivs i bilagan "Omtag! Andra sätt att bygga park" möjliggörs en platsanpassad och flexibel byggprocess. Arkitekten kan följa med in i genomförandeskedet och fatta platsanpassade beslut kring markbeläggning, planteringsbäddar och detaljer – vilket är en förutsättning för att nå en hög slutkvalitet inom en begränsad budget.

Belysningskoncept

Strategi för ljus, trygghet och identitet
Belysningen i Gläntan utgår från en enkel princip: ljuset är integrerat i arkitekturen, aldrig påklistrat. Platsen ska vara lika välkomnande och lösbar kvälls- och vinterid som under sommarens högsäsong.

Perimeterbelysning — skenornas ljus
LED integreras i skenornas profil runt byggnaden och ger ett varmt, diskret ljus längs fasaden. Genom skjutluckornas perforering lyser paviljongen även när den är stängd, vilket skapar närvaro, identitet och ökad trygghet under dygnets mörka timmar.

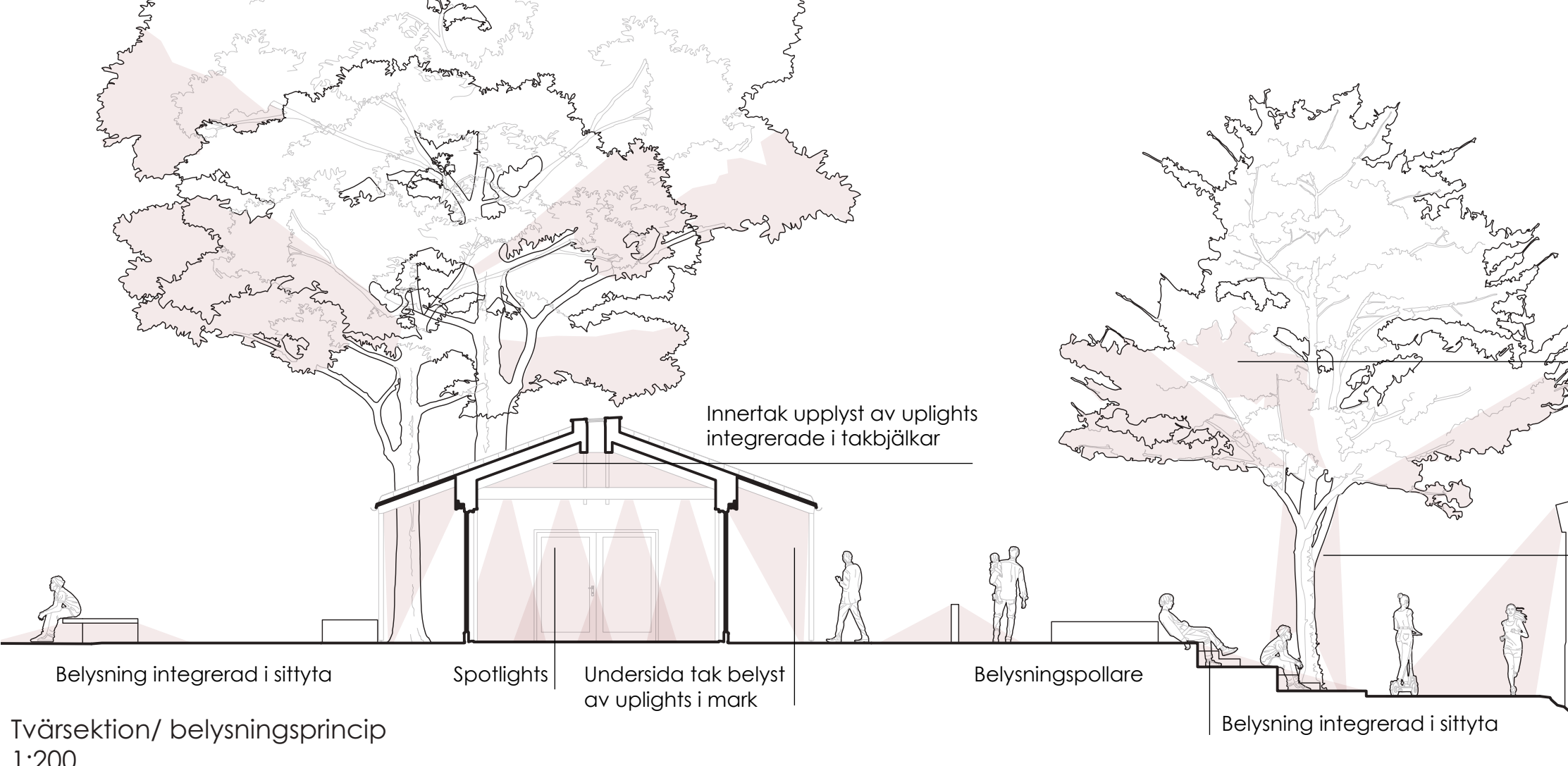
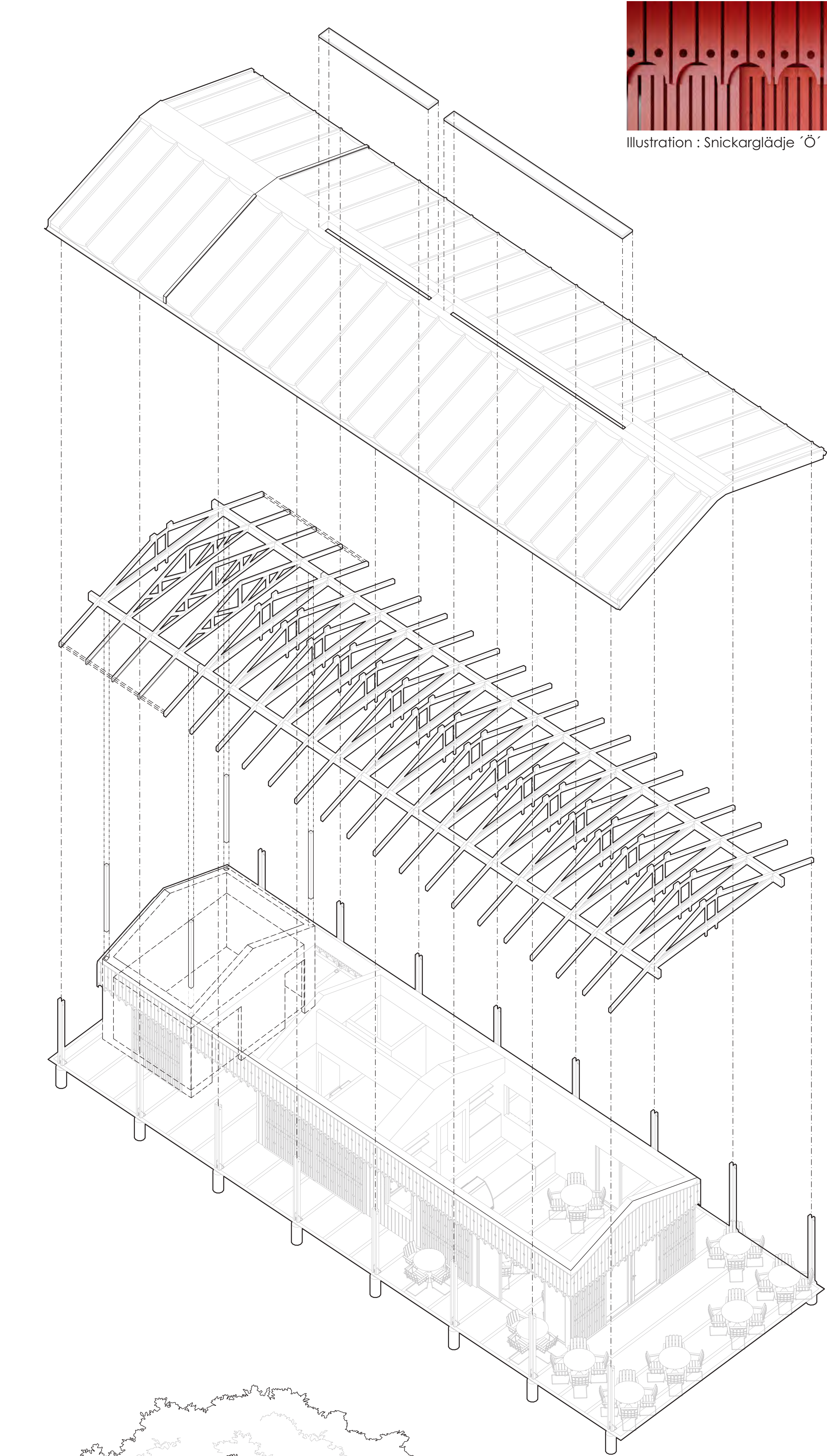
Invärdig belysning
Armaturer integreras i takstolskonstruktionen och ger ett varmt, omsorgsfullt ljus anpassat för både aktivitet och en mer stämningsfull kvällsmiljö.

Parkbelysning
Låga pollare och marknära armaturer belyser stråk och vistelseztor med ett mjukt, varmt ljus. Utvalda träd accentueras för att stärka rumslighet och karaktär, särskilt vintertid.LED- belysning längs de uppbyggda sittbänkarna.

System och hållbarhet
Samtliga delar kopplas till ett gemensamt styrsystem med tidsstyrning och sensorer. Genomgående LED säkerställer låg energiförbrukning, lång livslängd och enkel drift.

Illustration : Passage under tak

Tvårsektion/ belysningsprincip 1:200

Illustration : Byggnad i öppet utförande

Illustration : Byggnad i stängt utförande

Illustration : Snickarglädje "Ö"

Genomförbarhet

Gläntan är utformat för att vara byggbart inom angiven budget om totalt 5 miljoner kronor fördelat på 3 miljoner för paviljongen och 2 miljoner för parkrummet.

Byggnadens enkla, repetitiva konstruktionsprincip minimerar behovet av speciallösningar och möjliggör kostnadseffektiv produktion med lokala entreprenörer.

Planlösningen är kompakt och maximerar nyttotya i förhållande till byggyta, med max 60 kvm BTA i enlighet med tävlingsprogrammets krav.

Landskapet är uppbyggt med rationella principer och robusta material och växtsystem som kan etableras stegvis med begränsade resurser. Den flexibla byggprocessen enligt Omtag-modellen möjliggör att slutliga detaljbeslut fattas i genomförandeskedet, vilket minskar risken för kostnadsdrivande ändringar i ett senare skede.

En översiktlig ekonomisk kalkyl visar att förslaget rymms inom angiven budget, med medvetet valda marginaler för oförutsedda kostnader i grundläggning och markarbeten på den befintliga platsen.

Ekonomi

KAFÉPAVILJONG - 3 000 000 kr		
Del	Innehåll	Kostnad
Grund	Punktfundament, betong	250 000 kr
Stomme	Trä, pelare, balk, tackverk	600 000 kr
Tak	Fälsad plåt, låtskikt, avvattninng	400 000 kr
Fasad	Träpanel, skenor, skjutluckor	300 000 kr
Öppningar	Fönster, dörrar	200 000 kr
Invärdigt	Ytskikt, fast inredning	250 000 kr
Byggnad delsumma		2 000 000 kr
El	Belysning, kraft, perimeterljus	180 000 kr
VVS	Vatten, avlopp, disk	180 000 kr
Ventilation	Behovsstyrd, mekanisk frånluft	120 000 kr
Köksinstallation	Fettavskiljare, kyl, glassbox	120 000 kr
Installationer delsumma		600 000 kr
Etablering och oförutsett ca 4%		400 000 kr
SUMMA		3 000 000 kr
PARKRUM - 2 000 000 kr		
Del	Innehåll	Kostnad
Terrassering	Markarbeten, höjdsättning	400 000 kr
Hårdgjorda ytor	Stenmjöl, grus, skiffer	250 000 kr
Kantzoner	Låg mur, trä, cortenstål	150 000 kr
Markarbeten delsumma		800 000 kr
Träd	Solitträr, trädgrupper	120 000 kr
Busjar	Strukturplantering	120 000 kr
Perenner	Säsongsrabatter, naturmark	120 000 kr
Äng	Gräs, naturmark	80 000 kr
Växtbäddar	Jord, etablering	60 000 kr
Vegetation delsumma		500 000 kr
Sittplatser	Integrerade i landskap	200 000 kr
Vistelsestrukturer	Informella ytor, språng	100 000 kr
Vistelse delsumma		300 000 kr
Belysning	Pollare, stråk	120 000 kr
Integrerat ljus	Sittplatser, grännska	80 000 kr
Belysning delsumma		200 000 kr
Anläggning & oförutsett ca 5%		200 000 kr
SUMMA		2 000 000 kr
TOTALKOSTNAD		
Post	Kostnad	
Kafépaviljong	3 000 000 kr	
Parkrum	2 000 000 kr	
TOTALT	5 000 000 kr	
Toalettmodul, mediaanslutningar och projektering ingår ej		
Punktfundament på befintlig plåtå	Begränsade markarbeten	
Robust, extensivt landskap	Låg driftskostnad över tid	
Flexibel byggprocess enl. Omtag	Platsanpassning utan merkostnad	

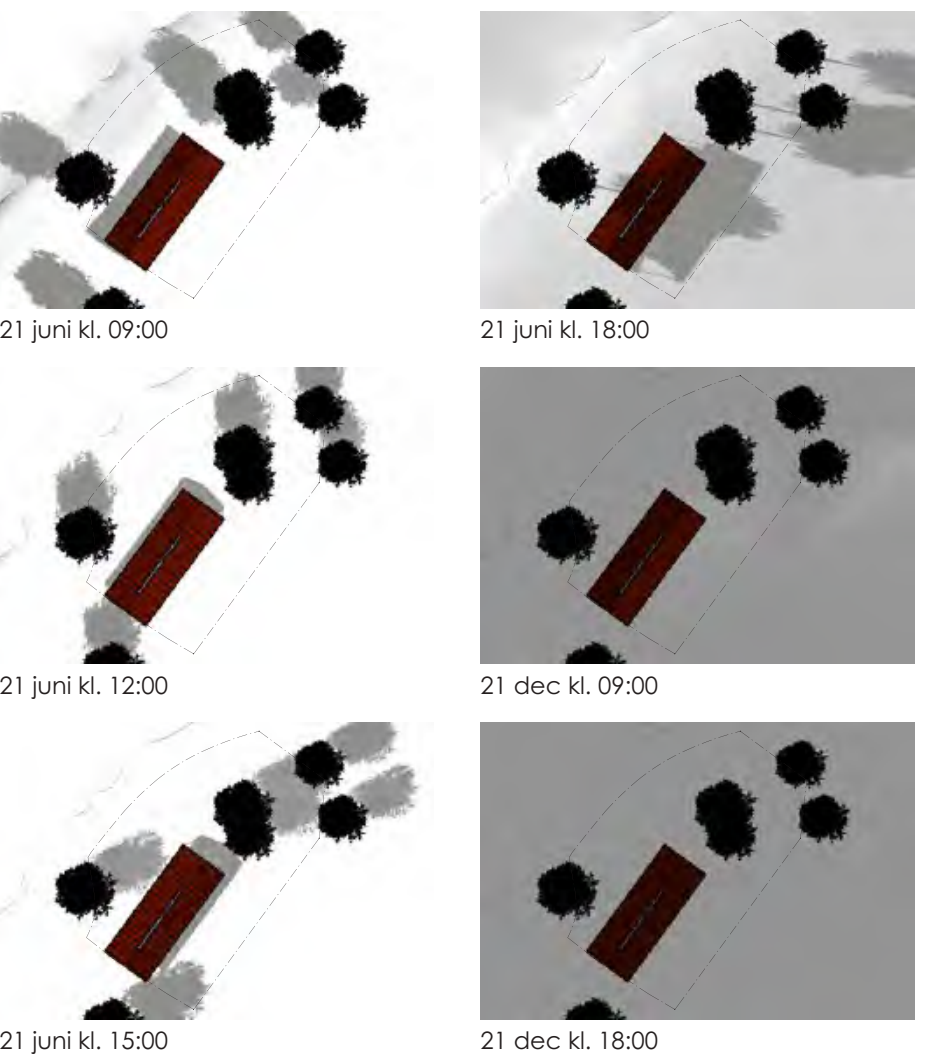
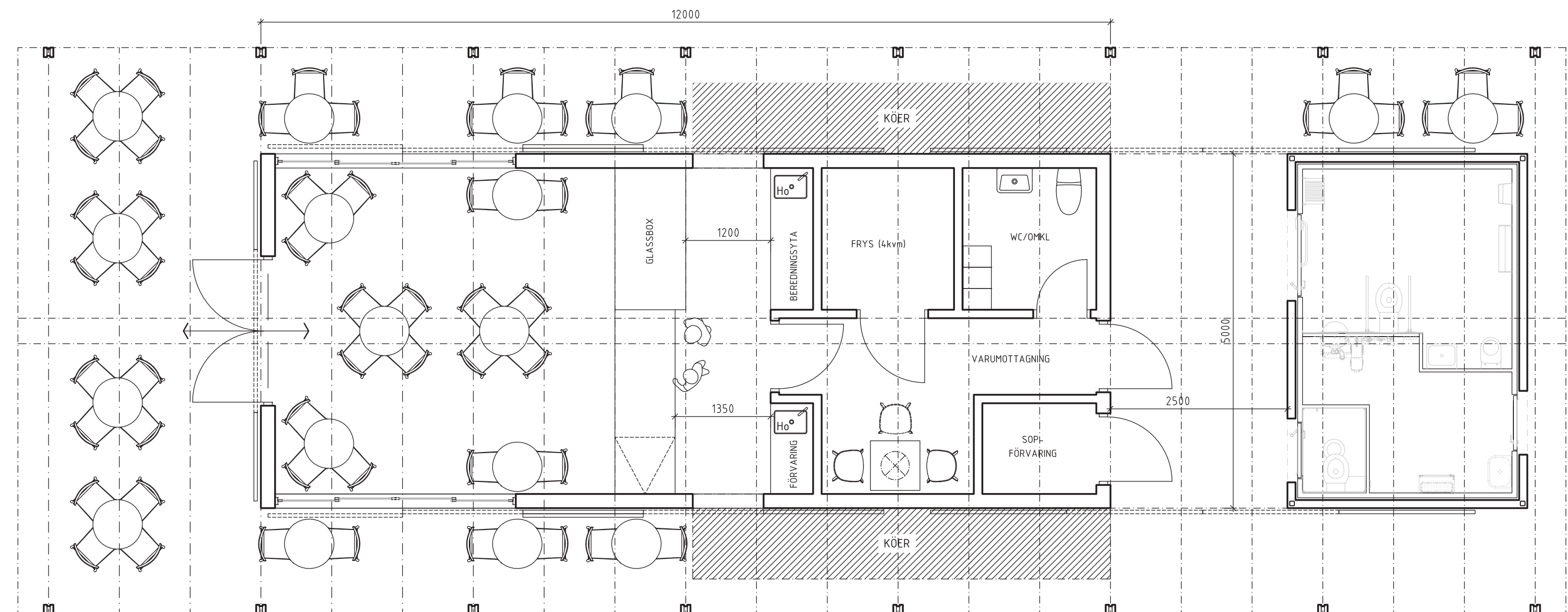
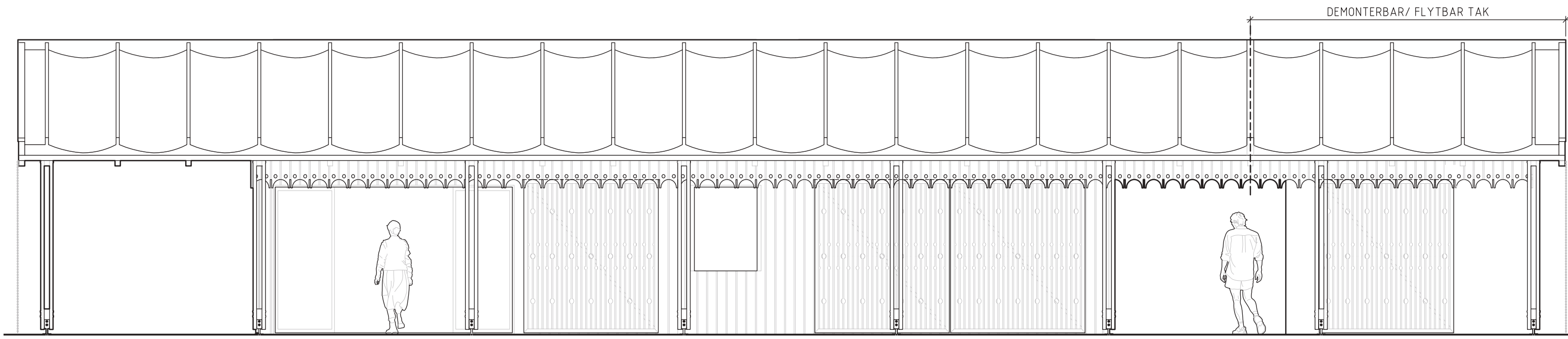

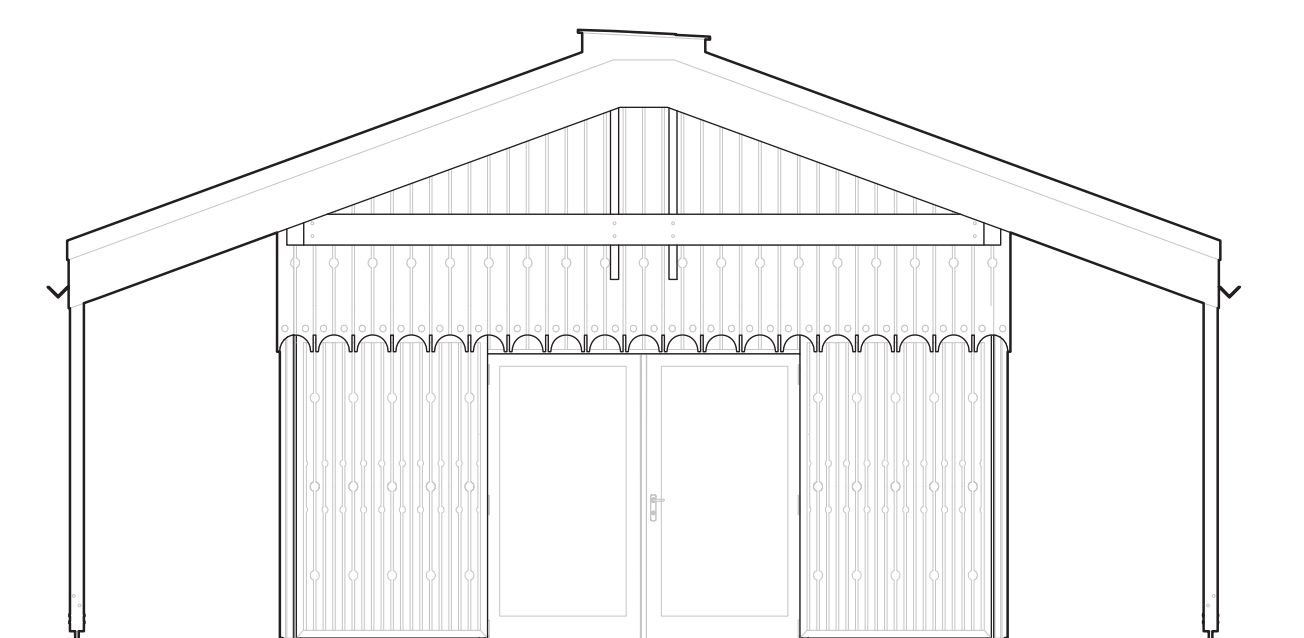
Illustration : Fasad mot Sydväst

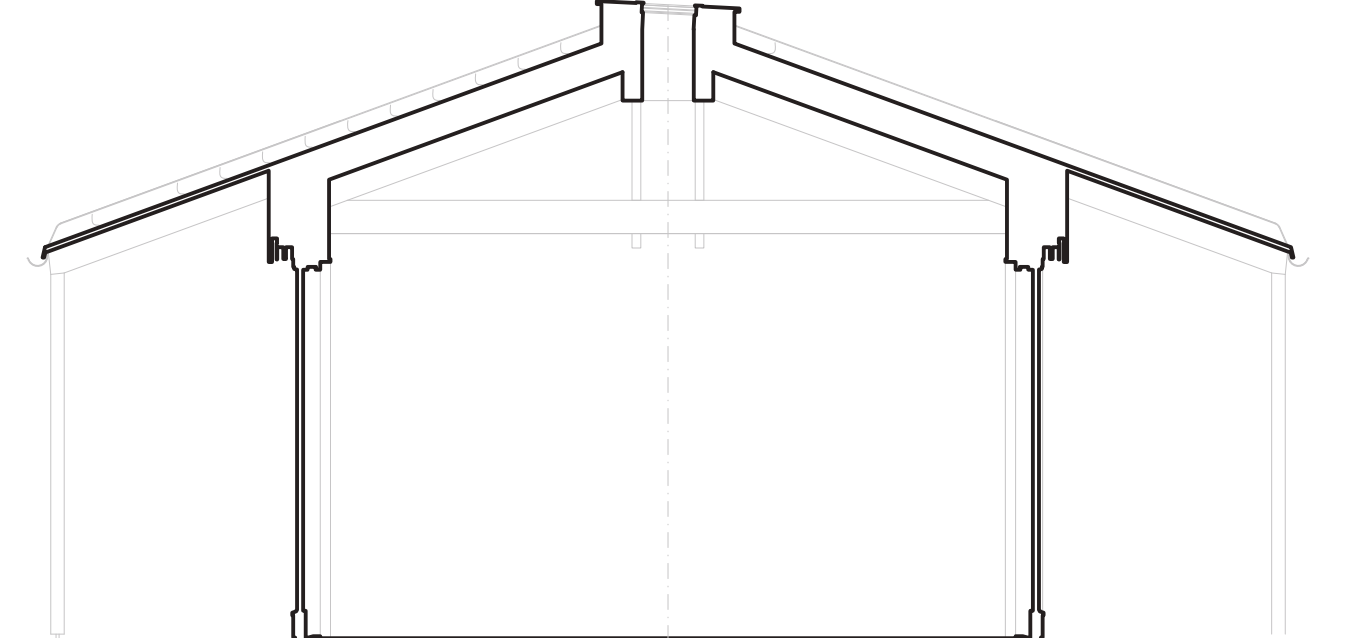
Plan, 1:50

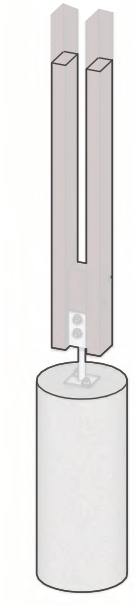
Fasad mot Sydöst, 1:50

Fasad mot Sydväst, 1:50

Sektion, 1:50

Byggteknik, stomme och materialval

Grundläggning

Paviljongen grundläggs på platsgjuten betongpunktfundament anpassade till platans topografi. Den punktvisa grundläggningen minimerar markpåverkan och skyddar befintliga trädrotsystem. Höjdskillnaden mellan åstråket och plattan tas upp av pelarnas varierande längd, med tillgänglig rampanslutning längs byggnadens långsida.

Stomme

Stommen består av stående trästolpar i ett regelbundet modulnät som bär ett sadeltak med fullt synliga fackverkstakstolar i trä. Takstolarna dimensioneras för generösa utsprång på båda långsidor. Dessa skapar det takövertäckta utomhusrum som är centralt för förslaget. Alla bärande element lämnas synliga. Konstruktionen är en del av gestaltningen.

Tak

Stående falsad plåt i mörkröd kulör. Tvåsidigt fall med nacklinje längs längdaxeln. Dagvatten leds från hängrännor via kättingar (regnkedjor) vid takets gavlar. Det generösa takutsprånget fungerar som primärt väderskydd för uteservering och rörelse längs byggnaden.

Fasad

Stående träpanel i salmfärg, faluröd kulör en referens till Wadköpings byggnadstradition och parkens äldre ekonomibyggnader. Falurött åldras vackert och kräver minimalt underhåll. Panelen varierar i bredd för ett taktillt och levande uttryck med detaljrika avslut i snickarglädje.

Mark

Vid ankomst övergår parkens asfalterade gångytor till bearbetat marktegel i rödaktiga nyanser. Teglet fortsätter in i kaféets golv och suddar ut gränsen mellan inne och ute. De hårdgjorda ytorna vid dagens kiosk återbrukas och ges nytt liv i terrasseringsen mot åstråket. Övriga stråk stenmjölsbeläggs.

Inredning och köksfunktion

Invändiga ytsikt i trä med varmt, avskalat uttryck. Fast inredning: beredningsbänk med diskåda och fettavskiljare, glassbox 2x1 m, handfat vid beredningszon samt personaltoalett med omklädningsrum. Frysrum 4 kvm placeras i byggnadens inre kärna. Varumottagning och sopförvaring placeras diskret vid kortändan.

Skjutluckor — öppet och stängt

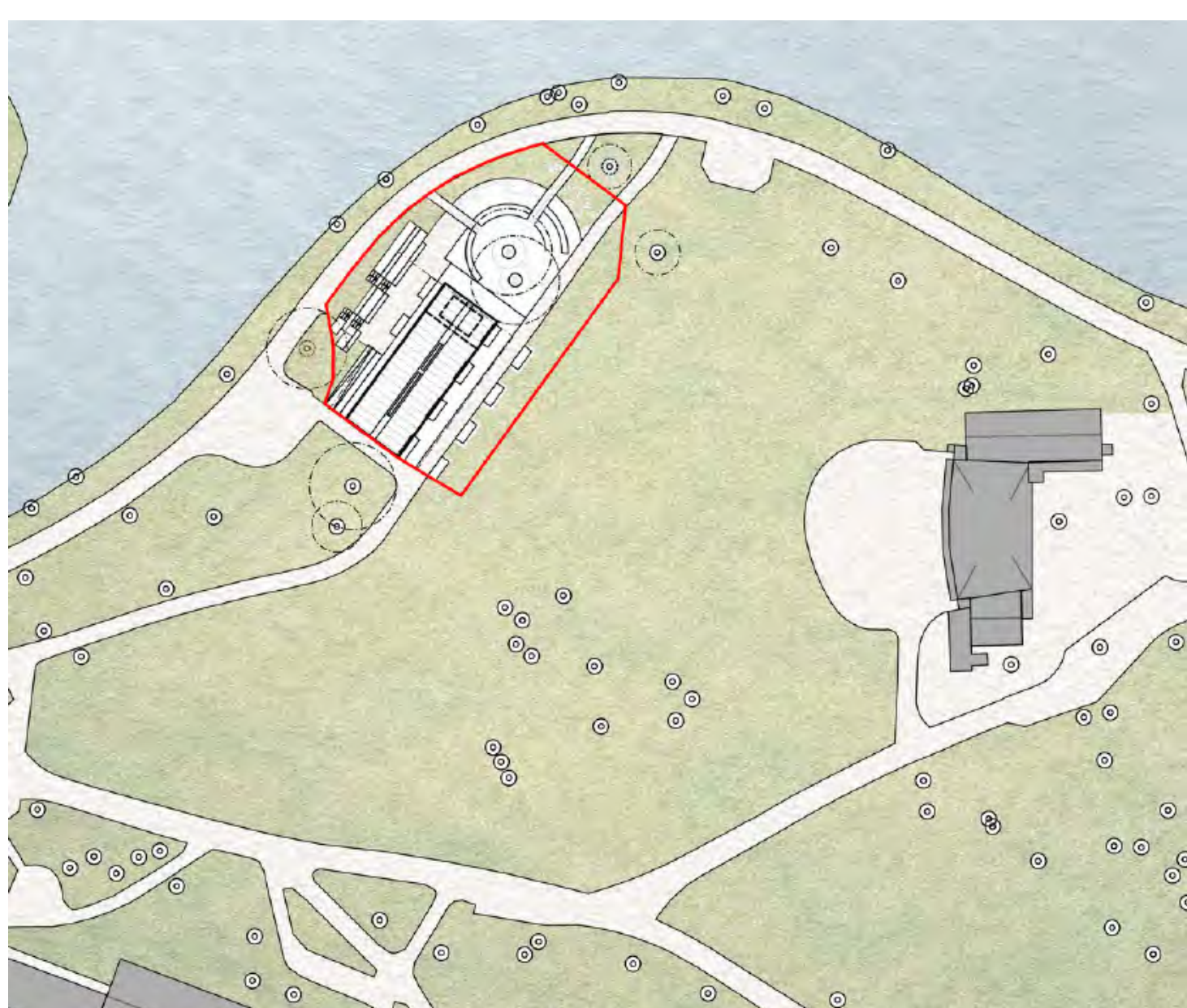
Längs hela fasaden löper horisontella skenor i loftdörstil, från vilka perforerade skjutluckor hänger och rör sig runt byggnaden. Vid öppet läge skjuts luckorna undan och fasaden öppnas helt mot park och åstråk. Vid stängt läge sluter de samman och ger ett skulpturalt, sammanhållet uttryck — perforeringen tillför djup och textur. Serveringsluckor ingår i systemet och är minst en meter breda.

Installationer

El, vatten och avlopp samlas i en teknisk kärna för korta installationsdragningar. Ventilation via behovsstyrd mekanisk frånluft och naturlig tilluft genom öppningsbara partier.

Konsekvenser av materialval

Trä är det dominerande materialet — låg klimatpåverkan, koldioxidlagring och lång livslängd vid korrekt behandling. Konstruktionsvirke i nordisk gran eller furu, PEFC- eller FSC-certifierat. Fasad i faluröd slämfärg med linoljebas, underhålls cykel 10–15 år. Skjutluckor i cortenstål som patinerar över tid. Plåttak med livslängd på minst 50 år. Sammantaget en byggnad med låg klimatpåverkan, låga

Situationsplan, 1:800

Växtgestaltning

Planteringen utgår från en nordisk, återhållsam palett med fokus på struktur, säsongvariation och långsiktig robusthet. Närmast paviljongen används tätare fält av prydnadsgräs och perenner såsom tuvtåtel (*Deschampsia cespitosa*), kantnepeta (*Nepeta*), stäppsvalvia (*Salvia nemorosa*) och stjärnflocka (*Astrantia major*) för att skapa ett mjukt, omslutande rum med tydlig rytm och variation över året. I de cirkulära planteringsarna introduceras mer sammanhållna busk- och perennmassor med inslag av trollhassel (*Hamamelis*), luktulvon (*Viburnum carlesii*) och pion (*Paeonia*) för tydlig form, struktur och läsbarhet i plan.

Mot vattnet övergår vegetationen i en lösare, ängslig karaktär med gräs som blåtåtel (*Molinia*) och naturliga blomsterinslag såsom akleja (*Aquilegia*), blåklocka (*Campanula*) och brunnäva (*Geranium*), vilket ger lätthet, rörelse och en mer spontan upplevelse i kontrast till de definierade ytorna närmare byggnaden.

Placeringen följer ljusförhållandena: solälskande arter samlas på parksidan, medan skuggtåliga växter som ormbunkar (*Polystichum*), funkia (*Hosta*) och spetsmossa (*Tiarella*) placeras närmare än och i mer skyddade lägen. Vintergröna inslag som ljung (*Calluna*, *Erica*), vintergröna marktäckare och strukturella gräs säkerställer att platsen har närvaro, rumslighet och kvalitet året runt, även under vinterhalvåret. Befintliga träd bevaras, befintlig rhododendronbuske bevaras men klipps ned och stammas upp.

Illustrerad detaljsektion, 1:25

